

2 WPROWADZENIE. ECS, WIĘCEJ NIŻ MUZEUM

3 GŁÓWNE WYZWANIA DLA ECS ORAZ PRIORYTETY ROZWOJU INSTYTUCJI

5 WYSTAWA STAŁA ECS, WYSTAWA STOCZNIA I INNE EKSPOZYCJE

5 ECS JAKO WSPÓŁCZESNA AGORA – ROZWÓJ PRZESTRZENI W BUDYNKU

6 ECS JAKO INSTYTUCJA EKOLOGICZNA I INKLUZYWNA

7 EDUKACJA DLA WSZYSTKICH GENERACJI

8 SOLIDARNOŚĆ CODZIENNIE – PROGRAM I PRZESTRZEŃ DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ

8 PROGRAM KULTURY OBYWATELSKIEJ

9 HISTORYCZNO-SPOŁECZNY PROGRAM NAUKOWY

10 PROJEKTY EUROPEJSKIE ECS

11 ARCHIWUM REWOLUCJI SOLIDARNOŚCI – ROZWÓJ ZBIORÓW

11 PROGRAM WYDAWNICZY

12 GDAŃSKIE TARGI KSIĄŻKI W ECS

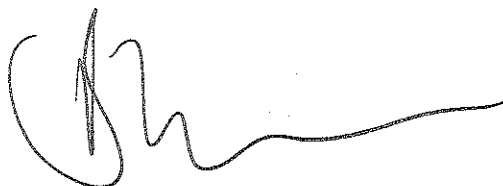
12 WSPÓŁPRACA Z PRZEWODNIKAMI.
AKADEMIA PRZEWODNICKA ECS IM. WOJCIECHA CHARKINA

13 KOMUNIKACJA I PROMOCJA –
PIELĘGNOWANIE RELACJI Z ODBIORCAMI, ROZSZERZANIE GRUPY ODBIORCÓW

15 STABILNE FINANSE W TRUDNYCH CZASACH. KOSZTY, INWESTYCJE I PRZYCHODY

17 PODSUMOWANIE Z WIDOKIEM NA PRZYSZŁOŚĆ

18 TABELLE

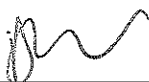
WPROWADZENIE. ECS, WIĘCEJ NIŻ MUZEUM

Europejskie Centrum Solidarności (ECS) jest instytucją kultury, która łączy klasyczne funkcje muzeum z działalnością ośrodka wspierającego rozwój kultury obywatelskiej. Muzeum opowiada o rewolucji Solidarności oraz innych demokratycznych ruchach obywatelskich, które w latach 1989–1991 obaliły dyktatury komunistyczne w całym bloku sowieckim oraz w Albanii i byłej Jugosławii. Wystawa stała ECS to jedyna ekspozycja w Europie, która dokumentuje wszystkie rewolucje obywatelskie Europy Środkowej i Wschodniej. Walka o wolność i prawa człowieka to także temat wielu ekspozycji czasowych, które organizuje ECS.

Będąc instytucją upamiętniającą dziedzictwo pokojowej rewolucji Solidarności, ECS gromadzi zbiory dokumentujące działalność opozycji demokratycznej, niezbędne do badań naukowych nad najnowszą historią Europy i demokratycznymi ruchami społecznymi.

ECS jest wreszcie instytucją osadzoną w dyskursie o rozwoju demokracji w Polsce i na świecie, odpowiedzialną za rozwój społeczeństwa obywatelskiego – broni uniwersalnych praw człowieka jako podstawy demokracji, organizuje dialog publiczny, realizuje działania edukacyjne, artystyczne oraz animacje społeczne. W konsekwencji stawia ważne pytania dotyczące kondycji idei solidarności, nie tylko z perspektywy większości, ale także mniejszości.

Wielowymiarowy charakter instytucji i szeroką misję ECS określa statut instytucji. W rozdziale 2 § 6 dokumentu sformułowane są następujące cele działalności: „upamiętnianie, zachowywanie i upowszechnianie dziedzictwa i przesłania idei Solidarności oraz antykomunistycznej opozycji demokratycznej w Polsce i w innych krajach”. Oprócz tego „inspirowanie w oparciu o te wartości nowych inicjatyw kulturalnych, obywatelskich, związkowych, samorządowych, narodowych i europejskich o wymiarze uniwersalnym” i „dzielenie się dorobkiem pokojowej walki o wolność, sprawiedliwość, demokrację i prawa człowieka z tymi, którzy są ich pozbawieni”. Ważny jest także czwarty punkt, który określa jako misję ECS „czynne uczestnictwo w budowie tożsamości europejskiej i nowego porządku międzynarodowego”¹.

1 Statut ECS [online], ecs.gda.pl/library/File/BiP/akty_zalozycielskie/statut_ECS.pdf [dostęp: 2.09.2022].

GŁÓWNE WYZWANIA DLA ECS ORAZ PRIORYTETY ROZWOJU INSTYTUCJI

Chcąc określić priorytety rozwoju instytucji, warto najpierw z perspektywy misji ECS zdefiniować współczesne wyzwania dla demokracji, przed którymi stoi Polska i Europa. Na priorytety programowe ECS wpływają także kalendarz ważnych rocznic oraz zdiagnozowane przez zespół potrzeby społeczne. W tej części mojego programu chciałbym naszkicować główne wyzwania polityczne oraz priorytety rozwoju ECS.

NAPAŚĆ ROSJI NA UKRAINĘ - WOJNA W OBRONIE DEMOKRATYCZNEJ EUROPY

W dobie wojny w Ukrainie, konfliktu państw demokratycznych z autorytarną Rosją Putina, zadanie mobilizacji solidarności ponadnarodowej jest dla ECS szczególnie ważną, ale i trudną misją. Wojna o polityczny kształt Europy Wschodniej po rozpadzie imperium sowieckiego pokazuje, jak bardzo związane są ze sobą różne wymiary misji ECS, szczególnie upamiętnienie rewolucji lat 1989-1991 i obrona demokracji. Putin nie tylko kwestionuje granice w Europie Wschodniej oraz prawo do niezależności politycznej od Moskwy Ukrainy i Białorusi, ale odrzuca też europejski ład, który powstał po upadku sowieckiego imperium. ECS stoi w kontrze do autorytarnej polityki Putina, ponieważ broni demokratycznej transformacji Europy, wywołanej przez rewolucje demokratyczne i niepodległościowe. Ważnymi elementami nowego ładu europejskiego, powstałego po 1991 roku, są: prawo wszystkich narodów byłego imperium sowieckiego do niepodległości i udziału w procesie politycznej integracji Europy oraz budowy politycznych, ekonomicznych i militarnych sojuszy, które wspierają rozwój demokracji i bronią społeczeństwa europejskie przed autorytarnymi zagrożeniami.

WOJNA ROSJI I CHIN ZE ZDOBYCZAMI POKOJOWYCH REWOLUCJI

Najważniejszym sojusznikiem autorytarnej Rosji są dziś Chiny. 33 lata temu, 4 czerwca 1989 roku, partia komunistyczna Chin krwawo stłumiła zainspirowaną Solidarnością rewolucję pokojową. Gdy Polska i inne kraje bloku sowieckiego wchodziły na ścieżkę demokracji, Chiny umocniły tyranie partii komunistycznej, wspierając równocześnie kapitalistyczny rozwój państwa. Po stłumieniu w ostatnich latach masowych protestów w Hongkongu, Chiny dziś przyłączyły się jawnie do Rosji w walce przeciwko wolności

hu

i demokracji. Obydwa mocarstwa zwalczają obecnie dziedzictwo i zdobycze obywatelskich rewolucji lat 1989–1991.

Można nawet stwierdzić, że ataki Rosji i Chin na demokrację uświadomiły nam, że rewolucje obywatelskie 1989 roku się nie skończyły.

Aktualnie kilka pokoleń jest wspólnie zaangażowanych w obronę wartości demokracji: bohaterki i bohaterzy walki o wolność lat 80., dzieci rewolucji Solidarności oraz obywatele i obywatelki urodzeni po 1989 roku. ECS jest dziś miejscem, w którym te kilka generacji z Polski i ze świata się spotyka, aby dać odpór autorytarnej agresji Rosji i Chin.

W WALCE Z NARRACJĄ HISTORYCZNĄ PROPAGANDY PUTINA

Wojna w Ukrainie ponownie pokazała, jak ważna jest misja ECS i cenne projekty realizowane przez instytucję. Jako że ECS jest jedynym miejscem, które dokumentuje na wystawie stałej walkę o wolność i niepodległość narodów byłego Związku Sowieckiego, jako procesu inspirowanego rewolucją Solidarności, ważnym wyzwaniem teraz i w następnych latach staje się przeciwstawienie historycznej narracji propagandy Putina, która oddziałuje na cały świat. Putin nie tylko kwestionuje niepodległość narodów Europy Wschodniej, ale także deprecjonuje procesy rozszerzenia NATO i Unii Europejskiej na wschód. Dlatego chciałbym, aby ECS w następnych latach kontynuowało rozpoczęty w 2022 roku proces wprowadzenia na wystawę stałą informacji o wydarzeniach po 1991 roku w krajach byłego Związku Sowieckiego.

OBYWATELSKIE SOJUSZE Z UKRAIŃCAMI I BIAŁORUSINAMI

ECS powinno też być miejscem, które daje przestrzeń publiczną dla obrońców demokracji z Ukrainy, Białorusi i innych państw zagrożonych przez putinowski faszyzm. Obrona niepodległości Ukrainy i wsparcie dla sił demokratycznych Białorusi to główne elementy misji w czasach wojny. Wojna ze społeczeństwem białoruskim oraz napaść na Ukrainę wywołały wielką falę migracji do Polski. Polska stała się w znaczący sposób społeczeństwem wieloetnicznym. ECS od wielu lat jest zaangażowane w integrację migrantów, w ostatnich miesiącach szczególnie w pomoc dla uchodźców z Ukrainy. W najbliższym czasie priorytetem powinno więc być rozbudowanie programów wspierających obecność migrantów w ECS, aby mogli zakorzenić się w Polsce, poznać historię i demokratyczne tradycje naszego kraju. Jednocześnie ważne jest, aby przybliżać Polakom kulturę i los naszych sąsiadów, tak jak to ECS ostatnio czyniło, przygotowując dwie

ekspozycje czasowe – jedną o demokratycznym buncie w Białorusi, drugą o trzech dekadach niepodległości Ukrainy.

PAMIĘĆ I SOLIDARNOŚĆ – ŚWIĘTA POLSKIEJ KULTURY OBYWATELSKIEJ

Następne trzy lata to czas ważnych rocznic: 80 urodziny Lecha Wałęsy (2023), 35-lecie narodzin demokracji w Polsce i zwycięstwa rewolucji Solidarności (2024) oraz 45 rocznica narodzin Solidarności (2025). W 2024 roku przypada również 10-lecie otwarcia siedziby ECS przy placu Solidarności.

Jubileusz przywódcy Solidarności przypomina nam, w jak zaawansowanym wieku jest generacja bohaterek i bohaterów rewolucji. Istotne będzie wyeksponować w następnych latach ich głos, czy to przy okazji projektów naukowych czy wydarzeń upamiętniających. Warto wzmocnić działania dokumentujące ich świadectwo.

Nadchodzące jubileusze to szansa na celebrowanie w ramach popularnych formatów polskiej kultury obywatelskiej. Sukces obchodów czerwcowych w 2019 i 2022 roku wyznacza kierunek dla działań ECS – rozwijanie w czerwcu i sierpniu takich form celebrowania świąt obywatelskich, które tworzą przestrzeń dla spotkań, debat i artystycznego wyrazu. Zasadne będzie realizowanie projektów nie tylko w przestrzeni ECS, ale także w najbliższym otoczeniu oraz w centrum miasta. To stworzy szansę na spotkania wielu generacji i różnych wrażliwości społecznych. W tych dniach Gdańsk powinien nadal być stolicą polskiej kultury obywatelskiej.

ATRAKCYJNOŚĆ SOLIDARNOŚCIOWEJ AGORY NA TERENIE STOCZNIOWYM

Położenie ECS zobowiązuje do troski o materialne dziedzictwo rewolucji, szczególnie terenów stoczniowych w Gdańsku. Otwarta w tym roku wystawa *Stocznia | Człowiek. Przemysł. Miasto* jest pierwszą kompleksową opowieścią o historii i współczesnym rozwoju kolebki Solidarności. Uważam, że w najbliższych latach należy tę wystawę zachować, rozwijać, realizować wokół niej nowe projekty, jak na przykład publikacje dotyczące historii miejsca i miasta. Takie działania idealnie pokrywają się ze staraniami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o wpisanie historycznej Stoczni Gdańskiej na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Bardzo pozytywnie przyjmuję zapowiedź miasta Gdańska dotyczącą rewitalizacji placu Solidarności oraz Drogi do Wolności, najbliższego otoczenia ECS i historycznej Sali BHP. ECS jest zobowiązane ten proces wspierać.

W tym kontekście, ambicją kierownictwa ECS

powinno być zadbanie o zachowanie na wysokim poziomie atrakcyjności budynku. Fakt, że ECS stało się współczesną agorą, wizytówką Gdańska, Pomorza i Polski, zobowiązuje nie tylko do dbałości o stan techniczny obiektu, ale także do stworzenia gościom najbardziej atrakcyjnych i przyjaznych warunków. Na skutek rosnących cen utrzymania budynku nie będzie to łatwe zadanie.

ZWIĘKSZENIE PRZYCHODÓW

ECS to nie tylko siedziba, przestrzeń publiczną, ale także kompetentny zespół wybitnych specjalistów. Wojna w Europie przynosi ze sobą negatywne konsekwencje ekonomiczne, których wyrazem jest wysoka inflacja w Polsce i całej Europie. Dużym wyzwaniem dla dyrekcji ECS jest i będzie wsparcie finansowe dla zespołu, łagodzenie negatywnych skutków inflacji na tle rosnących wydatków na utrzymanie siedziby czy też produkcję programu. Dlatego strategicznym celem będzie zwiększenie własnych przychodów przez rozszerzanie grup odbiorców oraz docieranie do nowych. Potrzebny jest jeszcze większy wysiłek popularyzacji działalności ECS, szczególnie w obszarach, które przynoszą dochody, takie jak: wystawy, Wydział Zabaw czy poszczególne elementy programu edukacji, gastronomia oraz sprzedaż książek i pamiątek.

WYSTAWA STAŁA ECS, WYSTAWA STOCZNIA I INNE EKSPOZYCJE

Wystawa stała to serce siedziby ECS. Ekspozycja stale się zmienia, jej treść jest aktualizowana, wprowadzane są nowe eksponaty. W 2024 roku wystawa stała będzie miała za sobą już 10 lat użytkowania. To czas na jej technologiczną odnowę: na modernizację multimedialną i wymianę serwerów. To duże inwestycje. Dostrzegam potrzebę modernizacji zabudowy w sali B (opozycja przedsierpniowa), zmianę zabudowy w sali D (stan wojenny) oraz wprowadzenie nowych eksponatów do sali E (druga połowa lat 80.). Duże zaangażowanie chciałbym zainwestować w proces rozpoczęty w sali F (upadek imperium sowieckiego), aby w opowieści o rozwoju państw postsowieckich sąsiadów o niezależność od Moskwy i zbudować narrację przeciwko propagandzie Putina. W następnych latach chcę promować treści zawarte na wystawie poprzez zintensyfikowane działania edukacyjne i popularyzatorskie, w tym oprowadzania kuratorskie. Za ważny punkt w programie ECS postrzegam animację nowej wystawy *Stocznia*. Daje ona na przykład możliwość tematycznych spacerów

kuratorskich. Warto pomyśleć o konferencji naukowej na temat stoczni i przemysłu ciężkiego jako źródła inspiracji dla artystów. Rozwagi wymaga odpowiedź na pytanie, czy tej ekspozycji na stałe nie pozostawić w budynku ECS.

Chciałbym także przygotować trzy wystawy czasowe poświęcone pracom stoczniowych fotografów: Tercjana Multaniaka, Wojciecha Zamecznika oraz Zenona Mirotty.

W 2024 roku chciałbym zorganizować wystawę o przemianach demokratycznych, społecznych i gospodarczych, jakie wydarzyły się w Polsce po 1989 roku. Punktem wyjścia do rozważań będą zamieszczone na wystawie stałej fragmenty Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela. Odpowiedzi domagają się pytania: w jaki sposób przebiegła w Polsce realizacja zobowiązań wynikających z tej deklaracji oraz w jakiej kondycji była i jest polska demokracja? Ukazany zostanie proces przemian, jakim podlegały poszczególne zagadnienia na przestrzeni ostatnich 35 lat i nowe zjawiska, które się pojawiły w XXI wieku. Okazją do podsumowań procesu transformacji będzie również 20 rocznica wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. W związku z tym wystawa zostanie osadzona w kontekście przemian przede wszystkim w Europie Środkowej i Wschodniej. Tym samym zostaną rozszerzone wątki poruszone na wystawie stałej ECS. Ekspozycja będzie miała charakter eseju, a formułę wielkoformatowych zdjęć i instalacji.

ECS JAKO WSPÓŁCZESNA AGORA - ROZWÓJ PRZESTRZENI W BUDYNKU

Według najnowszej definicji muzeum przyjętej przez International Council of Museums (ICOM), instytucja tego typu to nie tylko statyczna wystawa, ale przede wszystkim – miejsce o włączającym charakterze, zapewniające większy poziom interakcji ze społeczeństwem. Nowoczesne muzeum to nie tylko przestrzeń do organizowania ekspozycji, ale również inicjowania działań propagujących różnorodność i zrównoważony rozwój.

ECS od chwili rozpoczęcia działalności wpisywało się w nurt zgodny z tą nową definicją. Chcę w związku z tym kontynuować przyjęty przeze mnie w poprzedniej kadencji kurs. Siedziba ECS ma być przestrzenią nie tylko do zwiedzania, lecz również do swobodnego spędzania czasu, rekreacji, a przy tym oferować aktywności, które służą kształtowaniu oraz pielęgnowaniu idei szeroko rozumianej wolności i codziennej solidarności międzyludzkiej. Realizacja tego strategicznego wyzwania będzie wymagała wykwalifikowanego

zespołu, co planuję osiągnąć zarówno poprzez rozwój obecnej kadry, jak i pozyskanie nowej.

Strefa gastronomiczna w budynku ECS domaga się redefinicji, a otoczenie zintegrowania z powstającym wokół Młodym Miastem i jego ofertą. Nie jest moim zamiarem, aby ECS stanowiło konkurencję dla rozbudowującej się okolicy, pragnę synergii z nowym sąsiedztwem.

Oferta gastronomiczna Młodego Miasta zaspokoi potrzeby gości ECS. Wystarczy, że w budynku pozostaną kawiarnia i bar. Przestrzeń obecnej restauracji – porównywalna powierzchnią do sali wystawy czasowej – powinna zostać przekształcona w powierzchnię o znaczeniu wielofunkcyjnym, zarówno niezbędną do realizacji programu ECS, jak i działań o charakterze komercyjnym, co ma znaczenie dla zwiększenia przychodów. Wielkość sali, jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie wejścia głównego, niezależne wyjście na Drogę do Wolności i zaplecze kuchenne, stanowią atut predysponujący do zmiany funkcjonalności.

Uważam, że przededefiniować należy również formułę sklepu. Potrzebne jest wypracowanie nowego modelu jego funkcjonowania. Chcę rozszerzyć asortyment punktu sprzedaży tak, by uczynić z niego przestrzeń włączającą, gdzie możliwy będzie nie tylko handel, ale również spotkania z autorami czy przejrzenie księgozbioru przy kawie. Spodziewam się, że te zabiegi spotęgują zainteresowanie gości tą przestrzenią, a w efekcie zwiększy się również przychód ze sprzedaży.

Zmiany powinny objąć również parking ECS, co jest możliwe dzięki zakończeniu okresu trwałości projektu budowy. Potrzebne jest urynkowanie tej przestrzeni. Dotychczas zwiedzający wystawę stałą nie wnoszą opłat za parkowanie, należy to zmienić, utrzymując jednak stawki atrakcyjne dla gości. Ponadto wskazane jest wprowadzenie odpłatnego najmu miejsca parkingowego na podstawie miesięcznego abonamentu. To zarówno wyjście naprzeciw potrzebom biznesu z sąsiedztwa, jak i sposób na zwiększenie przychodów własnych. Dla osiągnięcia tego celu będzie niezbędna wymiana infrastruktury technicznej, m.in. umożliwienie płatności bezgotówkowej.

Planowane zmiany organizacyjne i ich spodziewany efekt finansowy podsumowuję w tab. 1 [patrz: s. 18–19].

ECS JAKO INSTYTUCJA EKOLOGICZNA I INKLUZYWNA

W obliczu zagrożenia katastrofą klimatyczną i ekologiczną, ECS powinno przyjąć zobowiązanie dalszego rozwoju instytucji zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju. Chciałbym, aby placówka praktykowała nowy model ekologiczny.

Cele na najbliższe lata:

- Systematyczna minimalizacja negatywnego wpływu budynku na środowisko naturalne, m.in. przez proekologiczne zmiany w obszarze infrastruktury i nawyków użytkowników
- Stałe podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej pracowników, współpracowników, partnerów, usługodawców oraz odbiorców wydarzeń organizowanych przez ECS
- Dzielenie się proklimatycznymi doświadczeniami z innymi instytucjami, uczestnictwo w platformach i sieciach współpracy, zachęcanie innych do podejmowania inicjatyw dla klimatu.

Szczegółowy plan zmiany został sformułowany podczas mojej kończącej się właśnie kadencji i zawarty w Zielonej Księdze ECS, zbiorze dobrych praktyk i zaleceń dla instytucji kultury. Model wypracowany przez pracowniczki i pracowników ECS, jest gotowy do przyjęcia przez zarząd ECS jako zielona polityka instytucji. Pozostaje on w zgodzie z prowadzonymi przez miasto Gdańsk działaniami na rzecz środowiska naturalnego.

ECS z założenia musi być instytucją inkluzywną, czyli taką, do której każdy odbiorca czuje się zaproszony, a po przybyciu bezpieczny. Placówka z dużą uważnością realizuje zapisy Ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z 19 lipca 2019 roku, starając się zapewnić komfort wszystkim gościom. Roczne plany na rzecz poprawienia dostępności opracowuje powołany przeze mnie w upływającej kadencji – Zespół ds. dostępności. Celem jego działania jest sukcesywne dostosowywanie ECS do potrzeb osób z różnorodnymi potrzebami, aby na tych samych zasadach zagwarantować równy dostęp do instytucji i jej programu wszystkim osobom bez względu na ich stopień sprawności, wiek, pochodzenie, wyznanie, język, jakim się posługują, bez konieczności dodatkowego lub nadmiernego wysiłku z ich strony. Ten cel chcę z dużą determinacją realizować w kolejnych latach, tak rozumiem bowiem ideę solidarności.

EDUKACJA DLA WSZYSTKICH GENERACJI

Poznaj historię, zdecyduj o przyszłości! – to misja edukacyjna ECS. Edukację historyczną łączy się z prospołeczną edukacją obywatelską. Historia jest punktem odniesienia, ale nie same fakty dziejowe i ich chronologia są istotne, lecz to, jakie doświadczenia ludzi wiążą się z nimi i co jest ich współczesnym sensem, bliskim wiedzy, doświadczeniu i wrażliwości młodych odbiorców.

Zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej to główny nurt edukacyjnej misji ECS. Podczas warsztatów prezentowana jest polska droga do wolności od czasu zniewolenia totalitarnym systemem po II wojnie światowej, poprzez robotniczy bunt z 1970 roku, godnościową rewolucję Solidarności, przepełniony przemocą stan wojenny, aż po rozpad sowieckiego imperium na początku lat 90. Poprzez tę opowieść młodzi ludzie mają szansę poznać uczestników wydarzeń historycznych z ich wartościami, moralnymi dylematami i różnymi postawami wobec wielkiej historii, której stali się uczestnikami. W odniesieniu do tych doświadczeń, ECS uczy empatii i szacunku wobec drugiego człowieka oraz dialogu w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Nie przedstawia przy tym jedynej słusznej interpretacji historii – stara się wzmacniać krytyczne myślenie młodych ludzi, ale w oparciu o rzetelną wiedzę, a nie o przekonania.

Zajęcia edukacyjne w ECS – dostosowane tematyką i stopniem trudności do wszystkich poziomów edukacji – realizowane są w Wydziale Zabaw, na wystawie stałej, na wystawach czasowych, w salach warsztatowych i terenach stoczniowych.

ECS jest merytorycznym partnerem Kreatywnej Pedagogiki, nauczycielskiego ruchu, którego celem jest tworzenie przyjaznej i równościowej szkoły. Potrzeby są jednak znacznie większe, jak choćby inicjatywa HIT, która narodziła się w reakcji na kontrowersyjny podręcznik *Historia i teraźniejszość*. Tworzą ją instytucje i organizacje zajmujące się edukacją historyczną i obywatelską, m.in. Centrum Edukacji Obywatelskiej, Ośrodek Karta, Szkoły Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, akademicy i nauczyciele, a także ECS. Celem inicjatywy jest zebranie w jednym miejscu materiałów pomocnych w nauczaniu tego przedmiotu i opracowanie nowych (www.obywatelskiHIT.pl).

Do 2024 roku ma powstać z udziałem ECS nowe cyfrowe narzędzie do edukacji historycznej i obywatelskiej dla nauczycieli z Polski, Bułgarii,

Czech oraz Słowacji. Zostaną opracowane zestawy ćwiczeń dydaktycznych, za pomocą których nauczyciele będą uczyć wartości obywatelskich poprzez historyczne doświadczenia z tych krajów. Dodatkową wartością będzie zróżnicowanie kulturowe.

Moim głównym celem w obszarze edukacji na kolejne trzy lata jest poszerzenie grupy odbiorców – zgodnie z koncepcją edukacji dla wszystkich generacji – a co za tym idzie, rozbudowa oferty programowej:

- Zwiększenie liczby grup przedszkolnych korzystających z Wydziału Zabaw, poprzez urozmaiconą ofertę zajęć rozwojowych i edukacyjnych (oferta została poszerzona, będzie testowana w roku szkolnym 2022/2023)
- Przygotowanie stałej, atrakcyjnej oferty dla seniorów. Popularność uniwersytetów III wieku dowodzi, że te osoby są żywo zainteresowane utrzymaniem aktywności intelektualnej
- Rodzinne, już realizowane, formaty edukacyjne ECS, takie jak Wspólnotka, Solidarna Ferajna, Stocznia Malucha, Urodziny w ECS są potencjałem, który chciałbym rozwijać. Urodziny w ECS mogą również stanowić źródło dochodu dla instytucji, ale wiążą się z pewnymi wydatkami inwestycyjnymi – szerzej o tym w punkcie dotyczącym inwestycji, w tym inwestycji w Wydziale Zabaw. W trakcie kadencji, którą obejmuje konkurs, minie 10 lat od otwarcia Wydziału Zabaw. Oczekiwania odbiorców zmieniają się, trzeba nadażyć za nimi i dostosować go do potrzeb i priorytetów programowych. W obliczu zmian zachodzących na terenach stoczniowych ważne jest, aby przypominać o DNA tego miejsca – stoczni z jej architekturą, krajobrazem, etosem i ludzką pracą
- Chciałbym zaoferować nauczycielom nie tylko zajęcia dla uczniów w ECS i materiały dydaktyczne, ułatwiające im pracę w szkole, ale też atrakcyjny format rozwojowy wspierający ich w pogłębianiu kompetencji z zakresu edukacji historyczno-obywatelskiej i prawocitlowieczej
- Wartościowa byłaby sezonowa oferta letnia dla turystów – oprowadzanie po wystawie stałej i terenach stoczniowych, także dla rodzin z dziećmi. Edukatorki ECS mają doświadczenie w prowadzeniu zajęć rodzinnych, ale jest to oferta w większej części roku skierowana głównie do rodzin mieszkających na Pomorzu. Wakacje sprzyjają poszerzeniu jej o odbiorców z całej Polski. Wymagać to będzie dodatkowych działań promocyjnych
- Już dziś edukatorki ECS, przy wsparciu nauczycieli i opiekunów, są w stanie prowadzić zajęcia dla

różnorodnych grup. Potrzeby jednak są większe. Konieczne jest stworzenie lub dostosowanie już istniejącej oferty edukacyjnej dla osób o różnych potrzebach (osoby niewidome, niedowidzące, niesłyszące, niedosłyszące, z niepełnosprawnością intelektualną i ruchową) i przygotowanie materiałów edukacyjnych w odpowiedniej dla tych odbiorców formie

- Poszukując możliwości finansowego wsparcia działań ECS, rozważam organizację odpłatnych półkolonii dla dzieci w czasie wakacji i ferii zimowych
- Mając na uwadze, że edukacja to zadanie całej instytucji, nie tylko jednego działu, chciałbym powołać zespół ds. rozwoju edukacji w ECS, który wypracuje wielowątkowy i spójny program działań dydaktycznych. Zaproszę do współdziałania w tej materii pracowników ECS z różnych działów i ekspertów zewnętrznych.

SOLIDARNOŚĆ CODZIENNIE – PROGRAM I PRZESTRZEŃ DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ

ECS od lat rozwija ideę instytucji kultury jako instytucji praw człowieka oraz stoi na straży równego traktowania wszystkich obywateli i obywateli. Zespół uczestniczył w pracy nad dwiema koncepcjami społecznymi Gdańska: Modelem na rzecz równego traktowania i Modelem integracji migrantów, co wobec masowych migracji z Białorusi i Ukrainy nabiera dziś szczególnego znaczenia. Równość rozumiana jest przez ECS jako zapobieganie dyskryminacji i dostosowanie modeli zarządzania instytucjami do potrzeb zróżnicowanej społeczności.

ECS od 2014 roku włącza migrantów w życie społeczne miasta – pomaga w nauce języka polskiego, czytaniu kodów kulturowych, a także realizowaniu przysługujących im praw. Program CZĘŚĆ!, dedykowany nowym mieszkańcom i mieszkańcom Gdańska, stał się już punktem odniesienia dla innych instytucji i organizacji kultury w Polsce. ECS chce podzielić się swoim doświadczeniem w otwieraniu publicznej instytucji kultury dla nowych odbiorców i budowaniu bezpiecznych programów integracyjnych, wydając instruktażową publikację umożliwiającą kaskadowanie zgromadzonej wiedzy. Będzie miała ona formę książeczki gromadzącej dobre praktyki i sprawdzone metody działania.

Podobne opracowanie, podsumowujące 5 lat funkcjonowania przestrzeni i programu Solidarność Codziennie, ECS wydało w sierpniu 2022 roku.

W kolejnych latach, jeśli dane mi będzie kontynuować pracę na rzecz ECS, będę rozwijał jego ideę jako miejsca otwartego, wokół którego buduje się społeczność. Szczególnie Solidarność Codziennie – przestrzeń i program dla wszystkich, którzy działają w obszarze praw człowieka, ekologii, zdrowia psychicznego czy animacji społecznej – wzmacnia więzi społeczne i buduje poczucie przynależności. Celem jest upowszechnianie postawy solidarności przez małe „s”, które przyświecają takie wartości, jak dialog, równość w różnorodności, wolność, demokratyczne zasady podejmowania decyzji, dobro wspólne.

Program i przestrzeń Solidarność Codziennie planuję wokół kilku założeń:

- Solidarność Codziennie jako bezpieczna przestrzeń dla aktywnych obywateli – ECS oferuje miejsce do pracy, do realizowania inicjatyw obywatelskich, do działań edukacyjnych
- Solidarność Codziennie dla młodych działaczy – proaktywna postawa wobec nowych inicjatyw, reagujących na łamanie praw człowieka
- Solidarność Codziennie na rzecz praw człowieka – grupy społeczne narażone na wykluczenie i dyskryminację nie mogą być same, chcemy dawać wsparcie i widoczność wyzwaniom, które definiują, budować uniwersalną i powszechną praktykę, a nie osobne polityki.

W kolejnych latach zamierzam wzmacniać i rozwijać formaty, będące reakcją na zmiany wokół nas. 31 sierpnia 2022 roku ECS zainauguowało projekt – Latający Uniwersytet Praw Człowieka. To edukacyjny format dla samorządowców, urzędników, nauczycieli i aktywistów pokazujący, jak w praktyce można realizować prawa człowieka na poziomie lokalnym. Projekt – realizowany w partnerstwie z Helsińską Fundacją Praw Człowieka i Stowarzyszeniem Homo Faber – ma mieć charakter cykliczny.

PROGRAM KULTURY OBYWATELSKIEJ

Kultura w ECS ma zawsze ideowy charakter i tak powinno pozostać. Nie jest tylko przyjemną formą spędzania wolnego czasu, ale ma uwrażliwiać na wyzwania współczesności i motywować do aktywnego współuczestnictwa w życiu publicznym. To jest wyzwanie, jak połączyć ideowość z atrakcyjnością formatu tak, aby prezentowana sztuka nie miała charakteru niszowego, a popularny charakter wydarzenia nie ograniczał idei.

W trakcie kończącej się mojej kadencji wypracowaliśmy formaty programowe, które ten warunek spełniają, jest nim np. Kolędowanie w ECS. Wspólnotowe śpiewanie kolęd połączone jest z historyczną narracją adresowaną do szerokiej grupy odbiorców.

Taki chciałbym budować program kulturowy ECS – kultura łącząca ideę, opowieść historyczną, animację społeczną i wysokiej jakości działania artystyczne. Dotyczy to wydarzeń w skali mikro i makro.

ECS celebrytuje święta obywatelskie. Przełomowym momentem był 2019 rok. Do Gdańska na obchody rocznicy wyborów czerwcowych '89 przyjechało ponad 200 tys. osób, chcąc świętować wolność i demokrację radośnie i wielopokoleniowo. W kadencji na lata 2023–2025 przypadną również ważne dla historii Polski wydarzenia i rocznice. Model z 2019 roku zamierzam rozwijać ze szczególnym uwzględnieniem rocznic czerwca 1989 i sierpnia 1980.

W 80 urodziny Lecha Wałęsy (2023) moim celem jest uhonorowanie postaci lidera Solidarności i to nie tylko poprzez rytuały. Jubileusz będzie okazją do zaproszenia polityków, działaczy społecznych oraz intelektualistów z całego świata, aby przedyskutować najważniejsze wyzwania XXI wieku. Program powinien także obejmować część artystyczną. Chciałbym zaprosić do stworzenia koncepcji gdańskich artystów, którzy według mojej oceny mają największą wrażliwość historyczną i są w stanie zaproponować zbiorowe dzieło, będące hołdem dla Lecha Wałęsy z jednej strony, a popularnym formatem programowym z drugiej.

Na 2024 rok przypada 5 rocznica tragicznej śmierci prezydenta Pawła Adamowicza. Od 2019 roku staram się, aby stała się ona nie tylko dniem pamięci o zmarłym, ale w twórczy sposób zagospodarowywała ideowe dziedzictwo byłego prezydenta Gdańska i twórcy ECS. Gdańsk jako wspólnota, gdańszczenie jako wspólnota wciąż się doskonaląca – to główny kierunek i motto działań wokół tej rocznicy.

Gdańską tradycją jest już też Święto Wolności i Praw Obywatelskich, przypadające w rocznicę pierwszych, częściowo wolnych wyborów do parlamentu w roku 1989 roku. Chciałbym, aby było kontynuowane jako święto obywateli, biorących odpowiedzialność za rozwój demokracji w Polsce. W 2024 roku w ramach programu Święta Wolności

i Praw Obywatelskich będziemy obchodzili 35-lecie zwycięstwa rewolucji Solidarności, początku III RP.

Kulminacją kolejnej kadencji będzie 2025 rok i 45 rocznica narodzin Solidarności. Chciałbym powołać razem z organizatorami ECS komitet obchodów tej rocznicy, nie tylko z udziałem uczestników historycznych wydarzeń, samorządu miejskiego, władz wojewódzkich, państwowych, ale także młodych ludzi, którzy będą w przyszłości depozytariuszami dziedzictwa rewolucji Solidarności. Obchody powinny mieć charakter międzynarodowy, ogólnopolski i lokalny. Będę budować program tak, aby stanowił radosne święto wolności.

Formaty artystyczne stanowiące główne marki ECS to dwa festiwale – multidyscyplinarny Solidarity of Arts i filmowy All About Freedom Festival. Potencjałem do zagospodarowania jest festiwal Solidarity of Arts, który powinien pozostać na mapie ważnych wydarzeń kulturalnych Pomorza. Jak każdy festiwal jest to projekt kosztochłonny, ale jego idea – łącząca pojęcie solidarności z działaniami artystycznymi różnorodnych dziedzin sztuki – ma charakter innowacyjny z potencjałem popularności. Chciałbym rozwijać również filmowy All About Freedom Festival, najstarsze w programie ECS wydarzenie kulturalne. Festiwal musi przejść ewaluację. Przez lata zmieniło się otoczenie filmowe w Gdańsku, jest wiele przeglądów organizowanych przez potężnych dystrybutorów filmowych. Niemniej, ten festiwal to marka, gromadzi wierną publiczność. Moim zadaniem będzie poszerzenie dotychczasowej grupy odbiorców o nowych, a szczególnie młodsze pokolenie.

HISTORYCZNO-SPOŁECZNY PROGRAM NAUKOWY

Działalność naukowa ECS obejmuje obszary historii, socjologii i politologii. Pięciu pracowników naukowych ma tytuł doktora i w następnych latach będzie kontynuować własne zindywidualizowane badania naukowe, które podsumują habilitacyjną monografią książkową. Chciałbym wraz z zespołem naukowym zorganizować następujące konferencje naukowe: rok 2023 – Moda w PRL, Przemysł ciężki w PRL, 35 rocznica strajków z 1988 roku, 80 urodziny Lecha Wałęsy, Zbiory w instytucjach kultury; rok 2024 – Wczasy. Wakacje. Czas wolny w PRL, Wybory czerwcowe w Polsce w 1989 roku, 35 rocznica Okrągłego Stołu 1989, Religia i duchowość w PRL; rok 2025 – Sport w PRL,

Skutki transformacji ustrojowej Polski, 45 lat NSZZ „Solidarność”.

Proponuję również, aby ECS zorganizowało cykl debat pod hasłem *Impresje i rozważania, czyli... o kulturze opozycyjnej w PRL i nie tylko*, a do oferty naukowo-dydaktycznej powróciły Gdańskie Wykłady Solidarności. Pracownicy naukowcy ECS na przestrzeni trzech najbliższych lat będą pracowali nad projektem badawczym: Solidarność jako dyskurs – solidarność jako doświadczenie. Badanie ma na celu kompleksowe prześledzenie zmian, którym podlegała i wciąż podlega narracja o oporze antykomunistycznym w latach 80. oraz wystuchanie aktorów społecznych, którzy wątki te podnoszą. Nadal powinny być prowadzone badania nad dziedzictwem Stoczni Gdańskiej, jednego z najważniejszych miejsc pamięci na mapie współczesnej Europy. Badania naukowe staną się punktem wyjścia do społecznych działań animacyjnych dla sąsiadów terenów stoczniowych w ramach programu społecznego Zrozumieć Sierpień, którego celem jest zachowanie pamięci, budowanie tożsamości i poczucia dumy z wydarzeń rozgrywających się na terenach stoczniowych.

Moim zamiarem jest, aby kontynuowane były także tzw. szkoły letnie i zimowe – naukowe projekty międzynarodowe dla studentów zainteresowanych ideą solidarności. Część formatów pracownicy ECS realizują z instytucjami kultury, muzeami, ośrodkami akademickimi w Polsce i na świecie. Strategicznym partnerem akademickim ECS będzie Uniwersytet Gdański, z którym zostanie podpisane szczegółowe porozumienie. Do wszelkich możliwych projektów naukowych i popularnonaukowych chcę dalej włączać świadków historii, którzy są najlepszymi ambasadorami ECS, utrwalają i wzmacniają wizerunek ECS jako instytucji, która dba o dziedzictwo Solidarności i propaguje rzetelną wiedzę historyczną.

Program naukowy ECS opiera się na współpracy z wieloma instytucjami – krajowymi i zagranicznymi. Merytorycznie i finansowo wspierają one przedsięwzięcia organizowane w ECS. Zamierzam kontynuować współpracę z: Uniwersytetem Gdańskim (szkoły letnie i zimowe, Gdańskie Wykłady Solidarności), Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu (publikacja: *Stan wojenny i stany nadzwyczajne*), Uniwersytetem SWPS (projekt badawczy: Rola władzy sądowniczej w transycji legitymizacji w Europie Środkowej i Wschodniej), Uniwersytetem Europejskim Viadrina

we Frankfurcie nad Odrą (projekt badawczy: Badania transformacji – Polska i Niemcy Wschodnie w porównaniu), Instytutem Pamięci Narodowej (książka: *Między Szczecinem a Gdańskiem – wspólne losy stoczni, wspólne dziedzictwo?*), Instytutem Studiów Politycznych PAN w Warszawie (projekt badawczy: Solidarność jako dyskurs – solidarność jako doświadczenie), Instytutem Kaszubskim i Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim (książka: *Kaszubi w PRL. PRL wobec Kaszubów*), Muzeum Gdańska, Muzeum Narodowym w Gdańsku, Politechniką Gdańską, Niemieckim Instytutem Historycznym w Warszawie, Herder-Institut Marburg i Deutsches Polen-Institut Darmstadt (książka: *Niechciany kompromis? Wolne Miasto Gdańsk 1920–1939*), Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie (książka: *Jan Paweł II. Osoba i samorząd*), Fundacją Konrada Adenauera (projekt badawczy: Rola władzy sądowniczej w transycji legitymizacji w Europie Środkowej i Wschodniej).

PROJEKTY EUROPEJSKIE ECS

Paweł Adamowicz 10 lat temu zainicjował utworzenia w Polsce angielskojęzycznego czasopisma o naszym europejskim regionie. Razem z prezydentem Adamowiczem oraz prezesem Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego stworzyliśmy wówczas dwumiesięcznik „New Eastern Europe”, czasopismo, w którym renomowani intelektualiści, analitycy, publicyści i naukowcy z całego świata piszą o Europie Środkowej i Wschodniej. Współpraca z „New Eastern Europe” ma wielki potencjał, który chciałbym rozbudować. Z redakcją pragniemy kontynuować realizację projektu Akademia Solidarności, który służy rozwojowi młodych publicystów europejskich. Chciałbym kontynuować współpracę w tym zakresie z Funduszem Wyszehradzkim.

Ważnym projektem europejskim jest też Forum Europejskie „Europa z widokiem na przyszłość”, które realizujemy w Gdańsku od 10 lat. Forum stało się ważną platformą refleksji nad rozwojem Europy Środkowej i Wschodniej. Chciałbym rozwijać ten format razem z naszymi partnerami: redakcjami pisma „New Eastern Europe” i portalu Nowej Europy Wschodniej oraz Kolegium Europy Wschodniej.

Chcę także realizować nadal, powołany przez Kolegium Europy Środkowej i Wschodniej oraz ECS, konkurs wydawniczy Ambasador Nowej Europy, promujący na rynku polskim najlepsze książki o tematyce europejskiej. Tym projektem udało

nam się zwrócić uwagę na dzieła, które w odważny sposób konfrontują nas z zastanymi stereotypami o Europejczykach i szukają odpowiedzi na pytanie, czym dzisiaj jest Europa? Laureatami konkursu byli m.in. Martin Pollack, Tony Judt, Timothy Snyder, Aleksander Kaczorowski, Serhii Plokh, Ece Temelkuran, Dominic Lieven czy Krzysztof Czyżewski.

ECS stał się w ostatnich latach inspiracją dla nowych instytucji kultury. Rząd federalny Niemiec buduje w landach wschodnich Centrum Zjednoczenia Niemiec i Transformacji Europejskiej. Ma to być międzynarodowa placówka pamięci, badań transformacji oraz wsparcia rozwoju kultury obywatelskiej. Miałem zaszczyt być jednym z autorów koncepcji. Nadal doradzam przy realizacji projektu, dzieląc się doświadczeniami ECS. Dla nowego centrum ECS będzie w najbliższych latach ważnym partnerem. W Lwowie zaś środowiska intelektualne i polityczne, od 2021 roku rozważają budowę Centrum Wolności i Demokracji. Plany wstrzymała na razie wojna, ale inicjatorzy nie porzucili projektu. Wokół stałej ekspozycji na temat wielokulturowego dziedzictwa Lwowa (ukraińskiego, polskiego, żydowskiego i ormiańskiego) ma powstać centrum wsparcia kultury obywatelskiej. Inicjatorzy Lwowskiego Centrum będą w najbliższych latach kluczowymi partnerami współpracy ECS z Ukrainą.

ARCHIWUM REWOLUCJI SOLIDARNOŚCI – ROZWÓJ ZBIORÓW

Zgodnie z założeniami statutowymi, celem działalności archiwalnej ECS jest gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie źródeł opisujących opór społeczny wobec władzy komunistycznej w latach 1970–1989. W zakres ten wchodzi materiały dotyczące historii ruchu społecznego Solidarność oraz antykomunistycznej opozycji demokratycznej działającej w Polsce i poza jej granicami. Kolekcja jest powiększana głównie drogą darowizn, w mniejszym stopniu zakupów oraz w formie depozytów. Prowadzone są także cykliczne zbiórki pamiątek. Zbiory dzielą się na archiwalia (175 metrów bieżących akt), fotografie (69 tys. fotografii), muzealia (kolekcja pamiątek historycznych oraz kolekcja zbiorów artystycznych liczy 5,7 tys. obiektów) i materiały archiwalne filmowe (11 terabitów – 930 godzin filmów archiwalnych, ponad 1 tys. godzin nagrań fonograficznych, ponad 2,6 tys. godzin wywiadów z opozycjonistami).

Poza bieżącą pracą polegającą na gromadzeniu, udostępnianiu i opracowywaniu materiałów archiwalnych, głównym zadaniem zespołu archiwalnego w latach 2023–2025 powinno być: opracowanie całościowego inwentarza zbiorów, wydzielenie ze zbiorów archiwaliów stoczniowych i digitalizacja pism drugiego obiegu. Uporządkowane i wprowadzone do zasobów ECS będą kolekcje fotografów: Jerzego Kośnika (1980–1981), Piotra Babińskiego (1985–1990), Mirona Kertyczaka. Za konieczną uważam również rozbudowę zbiorów związanych z dziedzictwem Stoczni Gdańskiej – archiwaliów, fotografii, pamiątek historycznych oraz sztuki. Utrzymany zostanie pilotażowy program współpracy z wolontariuszami oraz program praktyk studenckich w archiwum ECS.

W latach 2023–2025 chciałbym kontynuować cykl notacji filmowych z postaciami związanymi z Solidarnością Rolników Indywidualnych, internowanymi w stanie wojennym oraz działaczami Komitetów Obywatelskich „Solidarność”. Planuję realizację na podstawie zbiorów ECS, filmów dokumentalnych o Lechu Wałęsie oraz o Stoczni Gdańskiej.

Ważną aktywność w działaniach zespołu archiwalnego pełni udostępnianie zbiorów – przekazanie archiwaliów, fotografii i muzealiów na potrzeby wystaw, publikacji, wywiadów, konferencji, działań promocyjnych, zarówno wewnątrz instytucji, jak i odbiorcom w kraju i za granicą. Archiwum prowadzi aktywną politykę współpracy z innymi instytucjami muzealnymi, kultury oraz podmiotami zewnętrznymi, które wypożyczają zbiory i pozyskuje licencje na materiały znajdujące się w zainteresowaniu ECS.

Biblioteka ECS w swych zbiorach posiada 28 500 książek, w tym 5500 wydawnictw drugoobiegowych i emigracyjnych. Biblioteka ECS nadal powinna prowadzić działalność kulturalną i edukacyjną na rzecz lokalnej społeczności, kształtując kulturę czytelnictwa, organizując życie kulturalne.

PROGRAM WYDAWNICZY

Wydawnictwo naukowe ECS dba o książkowy kanon dotyczący historii Solidarności i upadku komunizmu w Europie Środowej i Wschodniej. Z długofalowego planu wydawniczego, który realizujemy, wynika, że w latach 2023–2025 pracownicy ECS wydadzą oraz będą pracować nad wydaniem następujących pozycji książkowych: pismo „Wolność i Solidarność” – trzy numery;

M. Siedziako – *Marian Jurczyk. Biografia*;
 R. Ritter – *Solidarność z trudnościami. Biuro
 Koordynacyjne polskiego związku zawodowego
 Solidarność w Bremie i zaangażowanie Bremy na rzecz
 Polski w latach 80. XX wieku*; Jan Paweł II. *Osoba
 i samorząd*; J. Bielanowska, J. Kufel, P. Ruchlewski –
Stan wojenny i stany nadzwyczajne; J. Bielanowska –
*Geopolityczne implikacje rozpadu ZSRR dla byłych
 republik radzieckich na łamach prasy podziemnej
 w PRL*; P. Ruchlewski, C. Obracht-Prondzyński –
Kaszubi w PRL; M. Muszel, C. Trogisch, J. Ramme,
 G. Piotrowski, Piotr Kocyba – *Aktywizm prokobięcy
 w małych miastach w Polsce i Niemczech*;
 G. Piotrowski – *Moda w PRL*; P. Ruchlewski –
Przemysł ciężki w PRL; G. Piotrowski – *Wczasy.
 Wakacje. Czas wolny w PRL*; P. Ruchlewski – *Strajk
 sierpniowy w Stoczni Gdańskiej im. Lenina*.

Z okazji 45 rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”
 chciałbym wydać książkę Jerzego Holzera –
Solidarność 1980–1981. Geneza i historia,
 opublikowaną w podziemiu w 1983 roku, lecz
 tym razem opatrzoną obszernym wstępem
 historycznym, zawierającym aktualny stan badań
 nad historią Solidarności.

Wydawnictwo ECS powinno przejść kompleksowy
 rebranding, dotyczący serii wydawniczych i szaty
 graficznej. Jednym z pomysłów jest utworzenie
 serii albumowej, która stanie się platformą do
 promocji zbiorów ECS. Planuję wydawnictwa
 albumowe: dotyczące stoczni, prezentujące zbiory
 ECS, ukazujące architekturę budynku ECS oraz
 z okazji 45 rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”.
 Potrzebna jest seria dla dzieci i młodzieży, dzięki
 której młodsza generacja odbiorców zrozumie
 fenomen solidarnościowej idei oraz pozna historię
 związku. Zależy mi również na poszerzeniu
 widoczności marki na rynku, dlatego dołożę starań,
 aby ECS podjęło współpracę z największymi
 wydawnictwami na polskim rynku.

W dalszym ciągu wszystkie wydawnictwa ECS
 powinny być udostępniane cyfrowo, a niektóre
 będzie można pobrać nieodpłatnie już w dniu
 premiery.

Zamierzam zainicjować nowy konkurs adresowany
 do młodych naukowców na najlepsze prace
 o rewolucji Solidarności oraz idei solidarności.
 Dzięki niemu młodzi ludzie zainteresowani historią
 oraz filozofią polityczną i społeczną będą mogli
 zaprezentować wyniki swoich badań, skonsultować
 je z wybitnymi specjalistami, ale przede wszystkim
 spotkać innych pasjonatów.

█ GDAŃSKIE TARGI KSIĄŻKI W ECS

Gdańskie Targi Książki to największe wydarzenie
 czytelnicze na Pomorzu. W 2022 roku po
 raz pierwszy odbędą się w ECS. W kolejnych
 latach chciałbym kontynuować tę współpracę.
 Targi mogłyby zostać wzbogacone animacjami
 kulturalnymi, naukowymi i edukacyjnymi
 związanymi z działaniami statutowymi ECS. To
 świetna promocja instytucji, zbiorów, wystawy
 stałej oraz wydawnictwa. Chciałbym po kilku
 edycjach móc powiedzieć, że Gdańskie Targi
 Książki są największym tego typu przedsięwzięciem
 w północnej części naszego kraju, a obok Warszawy
 i Krakowa wpisują się w naturalny cykl targów
 wydawniczych.

█ WSPÓŁPRACA Z PRZEWODNIKAMI. AKADEMIA PRZEWODNICKA ECS IM. WOJCIECHA CHARKINA

Przewodnicy są jedną z najważniejszych grup
 ambasadorów instytucji. ECS opracowało autorski
 model współpracy ze środowiskiem trójmiejskich
 przewodników turystycznych, określane przez
 samych przewodników mianem wzorcowego.
 Kurs i uzyskanie certyfikatu przewodnika ECS
 jest początkiem współpracy z instytucją.
 ECS oferuje całoroczny program szkoleń –
 warsztatów, spotkań ze świadkami i ekspertami,
 które pogłębiają wiedzę i warsztat certyfikowanych
 przewodników. W 2019 roku współpracy nadano
 nowe ramy organizacyjne, powołując Akademię
 Przewodnicką ECS im. Wojciecha Charkina, która
 skupia 236 przewodników, będących integralną
 częścią zespołu ECS.

Na lata 2023–2025 już zaplanowaliśmy realizację
 piątej i szóstej edycji kursu przewodnickiego,
 pogłębienie współpracy w ramach szkoleń
 i warsztatów. Nową propozycją będzie cykliczna,
 całoroczna obecność przewodników ECS
 w przestrzeni wystawy stałej i wystaw czasowych
 w ramach programu instytucji skierowanego do
 odbiorców polskich oraz zagranicznych.
 Planowane jest także formalne opracowanie
 Modelu współpracy z przewodnikami, który
 zostanie udostępniony i upowszechniony wśród
 trójmiejskich i ogólnopolskich instytucji kulturalnych
 i muzeów. Do dziś z doświadczeń ECS skorzystały
 m.in. Muzeum II Wojny Światowej, Hevelianum,
 Muzeum Gdańska, a także Muzeum Historii Polski.

Chciałbym, aby w 2024 roku ukazało się
 wydawnictwo podsumowujące 10 lat doświadczeń
 współpracy z przewodnikami, w którym zostaną
 zwarte fragmenty wykładów organizowanych
 w ramach Akademii Przewodnickiej.

KOMUNIKACJA I PROMOCJA - PIELĘGNOWANIE RELACJI Z ODBIORCAMI, ROZSZERZANIE GRUPY ODBIORCÓW

Cykliczne badania publiczności i dokumenty strategiczne² zdefiniowały główne grupy docelowe działań programowych i komunikacyjnych ECS do 2022 roku. Należą do nich: młodzież szkolna i akademicka (13–24 lata), aktywni odbiorcy wydarzeń (grupa 55+), turyści polscy i zagraniczni.

W nowej perspektywie, kluczowe dla wzmocnienia i rozwoju relacji z publicznością jest zwiększenie udziału mieszkanki i mieszkańców Gdańska oraz Pomorza w ofercie ECS – dotyczy to zarówno wystawy stałej, wystaw czasowych, jak i oferty programowej. Dialog z mieszkańcami jest częścią budowania sieci ambasadorów instytucji. Ambasadorzy są tymi odbiorcami i uczestnikami programu ECS, którzy upowszechniają i promują działania instytucji, biorą udział w procesie komunikacji oraz umożliwiają nawiązanie i pogłębienie współpracy z grupami, które nie są jeszcze publicznością instytucji.

Ambasadorami ECS, z którymi instytucja pracuje od wielu lat, są świadkowie, przewodnicy turystyczni, pomorscy i europejscy liderzy opinii, europejskie instytucje kultury i pamięci, dziennikarze, ludzie kultury i nauki, środowiska lokalne, organizacje pozarządowe. Najbliższe trzy lata powinny być czasem wzmocnienia dialogu, bezpośredniej współpracy i aktywnego uczestnictwa grup ambasadorów w działalności ECS.

Rozwój relacji z istniejącymi i potencjalnymi grupami odbiorców zapewnią działania programowe i komunikacyjne, których elementem są także cykliczne badania potrzeb odbiorców.

Cele komunikacyjne ECS na lata 2023–2025 postrzegam następująco:

- Zwiększenie udziału mieszkanki i mieszkańców Gdańska oraz Pomorza w organizowanych przez instytucję wydarzeniach oraz wśród zwiedzających wystawę stałą
- Udział ambasadorów instytucji w działaniach komunikacyjnych i budowaniu świadomości oferty ECS
- Utrzymanie atrakcyjności oferty wystawy stałej wśród turystów polskich i zagranicznych

- Wzrost świadomości międzynarodowego, europejskiego znaczenia ECS wśród grup docelowych instytucji.

Budowę marki ECS rozpoczęto w 2013 roku pozycjonując instytucję jako *centrum solidarnego zmieniania świata*. W 2022 roku ECS ma niekwestionowaną pozycję jako przestrzeń całorocznej edukacji oraz refleksji nad historią i współczesnymi wyzwaniami solidarności.

Niewątpliwą szansą jest rozwój relacji z nowymi mieszkańcami Gdańska i Pomorza. W obliczu wojny w Ukrainie, ECS wdrożyło dwujęzyczność kanałów komunikacji, która w następnych latach będzie utrzymana i udoskonalana. Zmieniająca się struktura mieszkańców Gdańska, w połączeniu z istniejącym i rozwijanym know-how instytucji, jest szansą na poszerzenie grupy odbiorców. Lata 2023–2025 powinny być czasem wzmocnienia wizerunku ECS jako *mojego miejsca w Gdańsku*, przestrzeni, gdzie wszyscy czują się u siebie i stają się tym samym lokalnymi ambasadorami miejsca. Obok aktywności w budynku, wizerunek instytucji jako miejsca spotkań gdańszczan wzmocni program wydarzeń w przestrzeni, angażujący zarówno mieszkańców, jak i podmioty odpowiedzialne za rozwój terenów stoczniowych – instytucje kultury i graczy komercyjnych. Program aktywności w budynku i na zewnątrz pozwoli na większe zaangażowanie grupy świadków – bohaterów wystawy stałej i wydarzeń historycznych, których obecność jest podwójna. Jako gości, ale także jako gospodarzy wydarzeń.

Działania komunikacyjne zakładają realizację kampanii promocyjnej oraz budowę relacji i sieci współpracy, opartych na kontaktach bezpośrednich, gdzie zespół ECS jest aktywnym współtwórcą wizerunku instytucji. Wszystkie te aktywności sprzyjają integracji gdańszczanek i gdańszczan w duchu ideałów i dziedzictwa Solidarności.

Szansą na dalszy rozwój jest konsekwentnie rozbudowywany obszar współpracy środowisk zaangażowanych w ochronę praw człowieka. ECS jest również punktem odniesienia dla europejskich instytucji kultury w obszarze współczesnej pamięci europejskiej transformacji. Pełni rolę lidera i centrum spotkań dla twórców nowych inicjatyw w zakresie europejskiej polityki pamięci.

² Strategia komunikacji marki ECS 2013–2017, LOWE, Warszawa, 2014; Rola Europejskiego Centrum Solidarności według mieszkańców Trójmiasta, PBS, 2015; Badanie znajomości Europejskiego Centrum Solidarności wśród Polaków, PBS, 2015; Badanie znajomości Europejskiego Centrum Solidarności wśród Polaków, Kantar Public, 2017; Świadczenie usług doradczych w zakresie przeprowadzenia analizy wyników badania sondażowego, dotyczącego korzyści społeczno-ekonomicznych wynikających z funkcjonowania ECS w 2017, Grupa EGEA sp. z o.o., 2017; Badanie publiczności gdańskich instytucji kultury, Instytut Kultury Miejskiej, Gdańsk 2018.

Elementem komunikacji jest również uczestnictwo w europejskich sieciach współpracy Europa Nostra, Znak Dziedzictwa Europejskiego czy European Museum Forum, gdzie pozycję instytucji wyznaczają zdobyte nagrody (Znak Dziedzictwa Europejskiego – 2014, Nagroda Muzealna Rady Europy – 2016, Europa Nostra – 2021). Rola ECS jako eksperta w obszarze dziedzictwa skutkuje zaproszeniami do czynnego udziału w konferencjach i wydarzeniach branżowych, m.in. The Best in Heritage czy wspomnianym już Europejskim Forum Muzeów. Jest to element wpływający na pozycjonowanie instytucji na poziomie europejskim.

Uniwersalny wymiar historii i dziedzictwa Solidarności predestynuje ECS do roli partnera w realizacji polityki międzynarodowej dla miasta i regionu. Projekt Medal Wdzięczności stał się efektywnym narzędziem w obszarze wsparcia symbolicznego dla kultury ukraińskiej i uciszanych demokratycznych instytucji w Rosji. Większe wykorzystanie europejskiego wymiaru solidarności to również szansa na zwiększenie zasięgu działań komunikacyjnych, co będzie miało oczywiste przełożenie na popularność ECS, a tym samym na zwiększenie liczby osób odwiedzających instytucję.

Wyzwaniami na nadchodzące lata jest zapewnienie finansowania dla badań publiczności i realizacji planów działań komunikacyjnych. To kluczowe zadania nie tylko w kontekście utrzymania, ale i zwiększenia rozpoznawalności marki. Wśród potencjalnych wyzwań dla wizerunku ECS należy wymienić również otoczenie polityczne instytucji wraz z realizowanym kalendarzem wyborczym, który w minionych latach przekładał się bezpośrednio na relacje z organizatorami instytucji.

Działania komunikacyjne w poszczególnych latach określają roczne plany komunikacji, uwzględniające działania z zakresu public i media relations, promocji i reklamy. Punktami odniesienia są rocznice wydarzeń historycznych, jubileusze oraz współczesna solidarność odpowiadająca na wyzwania związane z ochroną praw człowieka i praw obywatelskich.

W 2023 roku komunikacja powinna się opierać o program działań skierowany do mieszkańców Gdańska i Pomorza, zbudowany na formatach popularnych, zachęcających i włączających do udziału zróżnicowane grupy wiekowe. Przywołane badania i obserwacja potwierdzają, że najbardziej włączającym elementem oferty ECS jest wystawa stała. Wzmocnieniem oferty wystawienniczej

w 2022 roku jest wystawa *Stocznia*. Komponenty oferty – wielojęzyczne audioprzewodniki (w tym w języku ukraińskim), program spacerów ze świadkami i przewodnikami turystycznymi, pozwalają na realizację założeń komunikacyjnych: zaangażowanie społeczności lokalnej i współpracę z ambasadorami instytucji. Wzmocnienie działań komunikacyjnych umożliwi współpraca z organizatorami ECS, instytucjami wspierającymi rozwój turystyki – Gdańską Organizacją Turystyczną i Pomorską Regionalną Organizacją Turystyczną, jak i odpowiadającą za promocję regionu – Agencją Rozwoju Pomorza. Plan działań promocyjnych powinien zakładać kampanie internetowe z budową szerszego zasięgu poprzez działania outdoorowe, skupione wokół najważniejszych dat tworzących kalendarz corocznych wydarzeń, a adresowane do mieszkańców Gdańska, Pomorza i Polski: rocznicy śmierci prezydenta Pawła Adamowicza (styczeń), Święta Wolności i Praw Obywatelskich (czerwiec), Święta Wolności (sierpień) i rocznic Gdańsk Pamięta (grudzień). Na 2023 rok przypada również 80 rocznica urodzin Lecha Wałęsy (wrzesień). W obszarze strategicznym, 2023 rok będzie czasem opracowania i wdrożenia ujednoliconego systemu identyfikacji wizualnej dla instytucji, jej marek głównych i wydawnictwa. W obszarze badań publiczności, wskazane będzie przeprowadzenie badań ilościowych i jakościowych w Trójmieście i województwie pomorskim oraz badań rozpoznawalności marki na poziomie ogólnopolskim (Omnibus). Staną się one punktem odniesienia dla pomiaru skuteczności działań komunikacyjnych realizowanych w latach 2023–2025.

2024 rok będzie rokiem jubileuszowym, więc całoroczny plan komunikacji powinien zostać zbudowany wokół 10-lecia otwarcia budynku ECS i wystawy stałej (30–31.08.2014). Kluczowe będzie: zwiększenie nakładów na kampanię informacyjną internetową i outdoorową o zasięgu ogólnopolskim, zaangażowanie ambasadorów instytucji w bezpośrednie działania wizerunkowe. Potrzebna jest kampania całoroczna o zmiennej częstotliwości i z intensyfikacją działań promocyjnych o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym, szczególnie podczas rocznic i jubileuszy – Święta Wolności i Praw Obywatelskich (35 rocznica wyborów 4 czerwca), Święta Wolności (w tym 85 rocznica wybuchu II wojny światowej).

Grupą docelową o podwójnej roli i znaczeniu są świadkowie wydarzeń, będący zarówno głównymi bohaterami obchodów, jak i współgospodarzami wydarzeń.

Kalendarz działań komunikacyjnych otworzą:
5 rocznica śmierci prezydenta Pawła Adamowicza,
10-lecie współpracy z przewodnikami turystycznymi
i 5-lecie Akademii Przewodnickiej.

Opowiadam się również za badaniem publiczności w zakresie korzystania z oferty. A rok jubileuszowy skłania również do działań komunikacyjnych o wymiarze europejskim, budowanych za pośrednictwem istniejących i nowych sieci współpracy.

W 2025 roku w obszarze strategicznym powinny zostać powtórzone badania ilościowe i jakościowe publiczności wraz z badaniem rozpoznawalności marki. Umożliwią one ocenę skuteczności podjętych założeń programowych i komunikacyjnych. Ewaluacja będzie wstępem do opracowania strategii komunikacji na lata 2025–2030. W roku pełnych rocznic Sierpnia '80 i Grudnia '70 ECS winno zaproponować nowe otwarcie – włączające rytuały celebrowania i upamiętniania najważniejszych rocznic, atrakcyjne dla nowych grup docelowych wskazanych w strategii.

Narzędzia wykorzystane do realizacji planu komunikacji:

- Całoroczna komunikacja oferty o zmiennej częstotliwości
- Profilowane kampanie internetowe i outdoorowe o zasięgu regionalnym
- Systemowe działania z zakresu public relations w budowaniu bezpośrednich relacji z instytucją na poziomie lokalnym i europejskim:
 - media w komunikacji reklamowej – Internet, media społecznościowe (Facebook, Instagram, LinkedIn), outdoor
 - media w ramach działań public relations – media własne (strona www, profil FB, konto Instagram, konto LinkedIn) oraz prasa, telewizja, radio, Internet.

Wskaźniki oceniające realizację celów, pod warunkiem przeprowadzenia opisanych już badań:

- Wzrost znajomości marki ECS o 5 pp. (punktów procentowych) w obrębie Trójmiasta i 4 pp. w obrębie kraju
- Wzrost znajomości logo ECS o 5 pp. w Trójmieście o 3 pp. w całym kraju
- Wzrost liczby uczestników wydarzeń organizowanych przez ECS o 5 p.p.
- Wzrost liczby pozytywnych opinii o ECS w mediach
- Wzrost pozytywnych opinii o ECS wśród mieszkańców Trójmiasta.

STABILNE FINANSE W TRUDNYCH CZASACH. KOSZTY, INWESTYCJE I PRZYCHODY

Finanse ECS to złożony system naczyń połączonych. Instytucja otrzymuje dotacje od trzech organizatorów i utrzymuje się ze środków wypracowanych w ramach działalności. Nowoczesny budynek ECS, pełny nowatorskich technologii, warunkuje wysokie koszty utrzymania oraz nakłady na jego odtworzenie. Placówka prowadzi szeroki wachlarz usług, co wpływa na – również wysokie – koszty organizacji i pozyskiwania unikalnych zasobów. Instytucja nie koncentruje się wyłącznie na odbiorcy krajowym, ale realizuje, zawartą w nazwie, międzynarodową, europejską misję, docierając również do odbiorców zagranicznych. Międzynarodowa działalność również wymaga dodatkowych środków. ECS pracuje niezależnie od zmiennych warunków otoczenia, jak ograniczenia wynikające z pandemii COVID-19 czy wojny w Ukrainie, dopasowuje się do bieżącej sytuacji i skutecznie realizuje przyjętą strategię wzrostu. Można to zaobserwować w ciągłym przyroście liczby odwiedzających, a w konsekwencji w wysokości dochodów własnych. ECS w ubiegłych latach osiągnął samofinansowanie na poziomie ok. 38%, co stanowi ewenement względem innych instytucji muzealnych.

ECS jest instytucją odpowiedzialną społecznie – nie chce obciążać polskich podatników wiedząc, że środki budżetowe mogą być wykorzystane na inne cele, dlatego zespół podjął i realizuje strategię zwiększania dochodów własnych. Dzięki temu mądrze wykorzystywana jest przestrzeń, zaspakajając działania statutowe i potrzeby biznesowe.

Zaznaczę, że pomimo współpracy z partnerami biznesowymi, działalność ECS nadal nie ma wydźwięku czysto komercyjnego. Wspomniani partnerzy współrealizują program merytoryczny, wspierają realizację społecznej misji, w związku z tym – selekcja kontrahentów do podjęcia kooperacji opiera się przede wszystkim o kryteria merytoryczne, a nie wyłącznie – ekonomiczne.

Jednym z aspektów stanowiących poważne wyzwanie na najbliższe lata jest starzejąca się infrastruktura. Specyfikacja wyposażenia powstała w 2010 roku, zakupów dokonano w 2013 roku. Oznacza to, że technologicznie sprzęt będzie miał niebawem już 10 lat. Tak stara infrastruktura, w szczególności w zakresie technik IT, stanowi coraz

większą barierę dla zapewnienia odwiedzającym atrakcyjnej zawartości merytorycznej, nowoczesnej i skłaniającej do polecenia innym osobom. Chcąc stale zwiększać liczbę osób odwiedzających, jak i zapewniać atrakcyjne miejsce otwarte na obywateli, ECS nie może stać się kolejnym nudnym muzeum z archaicznymi wystawami, musi podążać za aktualnymi innowacjami technologicznymi na miarę czasów. A to wymaga ponoszenia nakładów na odtworzenie majątku trwałego.

Z myślą o wymianie wyposażenia w przestrzeni wystawy stałej, planuję użyć rozpoznawalności marki ECS, aby pozyskać sprzęt od producentów w zamian oferując promocję marki.

Oferta ECS dla najmłodszych, realizowana jest w Wydziale Zabaw, przestrzeni interaktywnej. Sala ta użytkowana jest od 2015 roku. Modernizacja tego obszaru jest konieczna z uwagi na zużycie zabudów i instalacji. Multimedia, ze względu na wysoki stopień ich eksploatacji, są wysoce awaryjne, wymagają wymiany. Nowy pomysł na odświeżenie przestrzeni Wydziału Zabaw pozwoliłby również na stworzenie jeszcze bardziej atrakcyjnej oferty edukacyjnej ECS dla najmłodszych.

Działania inwestycyjno-modernizacyjne w obszarze IT, konieczne w latach 2023–2025, zestawiam tab. 3 [patrz: s. 19].

Konieczne jest stałe monitorowanie i modernizacja infrastruktury technicznej. Wieloletnie użytkowanie urządzeń rodzi konieczność zaangażowania większych nakładów finansowych na ich utrzymanie i bieżącą eksploatację.

Realizacja ambitnego i wielowymiarowego programu oferowanego przez ECS wymaga wysoko wykwalifikowanych kadr, co generuje wysokie nakłady na zatrudnienie. Dodatkowo, w dobie niepokojącego wzrostu inflacji, nieodzowna będzie waloryzacja świadczeń pracowniczych, co dodatkowo podwyższy koszty funkcjonowania ECS.

Jak już wspomniałem, środki własne ECS to istotny element budżetu. Ich zwiększanie i dywersyfikacja są zadaniem równorzędnym z prowadzeniem działalności statutowej. To profil i działania realizowane w ECS budują zaufanie i chęć współpracy z instytucją, a tym samym współfinansowania jej programu.

Misja i cele ECS są bliskie również biznesowi wrażliwemu na kulturę i z tym biznesem planuję

pogłębiać relacje na co dzień np. finansując w ten sposób część programu merytorycznego. Finansowanie ECS nie pochodzi wyłącznie z dotacji podmiotowych oraz wypracowanych przychodów własnych. Znaczącą i zyskującą na wadze częścią budżetu są środki pozyskiwane od zagranicznych podmiotów współpracujących. Wieloletnie partnerstwa w ramach realizacji projektów merytorycznych wskazują na wysoki poziom zaangażowania podmiotów zagranicznych. Ten kurs planuję kontynuować, a działania intensyfikować. Do grona partnerów zaliczam Fundację Konrada Adenauera, wspierającą merytorycznie i finansowo program europejski ECS, jak również fundację Allianz. Na realizację międzynarodowych projektów społecznych pozyskiwaliśmy dotąd środki z Funduszu Wyszehradzkiego. ECS jest uczestnikiem partnerstw, dzięki którym realizujemy międzynarodowe programy, na które środki z UE pozyskują partnerzy. Na projekty społeczne, wyrównujące szanse naszych odbiorców, ECS zdobywa środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Pracownicy merytoryczni ECS, wysokiej klasy specjaliści, w toku realizacji programu merytorycznego oraz zabezpieczania środków na te cele, analizują możliwość współfinansowania projektu ze środków zewnętrznych. Mając na uwadze wzrastającą rolę tego obszaru, rozważam powołanie etatu dla pracownika, który będzie odpowiedzialny za pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Plan budżetowy na nadchodzące lata oddaje tab. 2 [patrz: s. 18].

Kluczowe cele finansowe na lata 2023–2025 postrzegam następująco:

- Zmiana funkcjonalności przestrzeni opisanych w tab. 1 [patrz: s. 18–19], czego skutkiem finansowym będzie dwukrotny wzrost przychodów własnych w zakresie przestrzeni objętych zmianą
- Dywersyfikacja źródeł przychodów własnych, która przyniesie wzrost wskaźnika samofinansowania o 5 pp.
- Zatrudnienie osoby odpowiedzialnej za pozyskiwanie oraz rozliczanie funduszy unijnych i krajowych.

PODSUMOWANIE Z WIDOKIEM NA PRZYSZŁOŚĆ

Wojna w Ukrainie skupia uwagę świata na Europie Środkowej i Wschodniej. Nasz region znów staje się politycznym centrum kontynentu. Zainteresowanie budzi nie tylko bieżąca polityka i kultura, ale także historia Europy Środkowej i Wschodniej, w tym Polski i relacji polsko-ukraińsko-rosyjskich. Solidarność, wolność, niepodległość to znów kluczowe pojęcie współczesnej polityki.

To czas, w którym ECS – instytucja demokratycznych i solidarnościowych tradycji oraz współczesna gdańska agora – może odegrać ważną rolę, stać się jeszcze bardziej znaczącym niż dotychczas miejscem na polskiej i europejskiej mapie kultury.

Nadchodzące trzy lata to także czas ważnych jubileuszy rewolucji Solidarności: jej narodzin, jej zwycięstwa i 80 urodzin jej przywódcy. Rocznicę będą czasem przekazywania dziedzictwa Solidarności młodszym generacjom. To także ważne zadanie dla ECS.

Chcąc wzmocnić międzynarodową solidarność demokratów, chciałbym z dużym zaangażowaniem, razem z zespołem ECS, odegrać w następnych latach aktywną rolę w przekazywaniu wiedzy o rewolucji Solidarności i innych rewolucjach obywatelskich w Europie, w zwalczaniu putinowskiej agresji skierowanej na demokrację europejską i niepodległe państwa, we wsparciu polskich i europejskich inicjatyw obywatelskich oraz w rozwoju dialogu Europejczyków.

Jeśli Europa będzie solidarna z Ukrainą to Ukraina wojnę z Rosją wygra. To będzie szansa na nowe polityczne i obywatelskie odrodzenie Europy. Wykorzystajmy tę szansę.

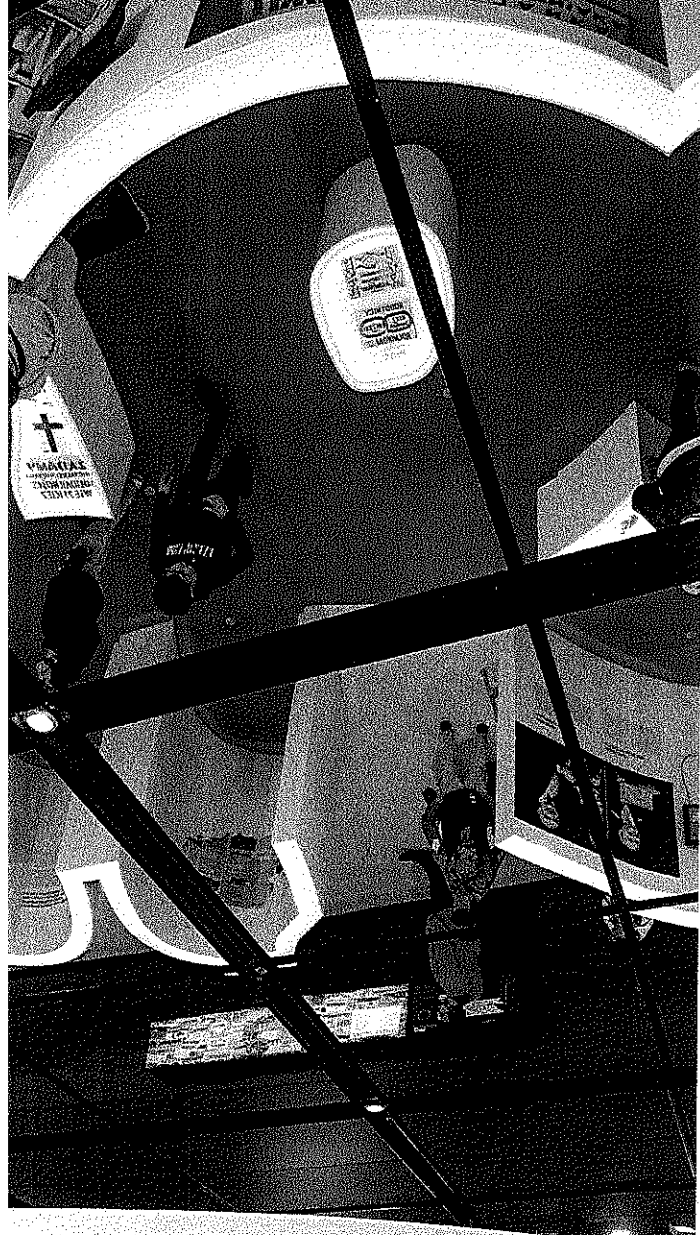

TABELA 1	PLANOWANE ZMIANY		
	WYNIKI PRZED ZMIANĄ		
	2018*		
	przychody	koszty	wynik
Parking	58 602	0	58 602
Sklep	41 559	0	41 559
Nowa sala wielofunkcyjna (dawna restauracja)	141 912	0	141 912
		łącznie	242 073
*2018 - rok referencyjny			

TABELA 2	PLAN FINANSOWY EUROPEJSKIEGO CENTRUM SOLIDARNOŚĆ (2023-2025)		
	2023	2024	2025
PRZYCHODY	20 060 933	20 462 824	20 965 934
1. DOTACJE PODMIOTOWE OD ORGANIZATORÓW	13 430 260	13 779 536	14 046 441
1.1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	4 312 000	4 312 000	4 312 000
1.2. Gmina miasta Gdańsk	7 276 589	7 625 865	7 892 770
1.3. Województwo pomorskie	1 841 671	1 841 671	1 841 671
2. PRZYCHODY WŁASNE	6 630 673	6 683 288	6 919 493
2.1. Sprzedaż biletów	4 041 010	4 104 010	4 247 651
2.2. Sprzedaż usług muzealnych	24 794	25 984	26 894
2.3. Sprzedaż towarów handlowych i wydawnictw	89 736	94 043	97 335
2.4. Przychody z działalności gospodarczej	1 136 318	1 187 142	1 230 981
2.5. Darowizny, sponsorzy i pozostałe przychody	1 322 645	1 255 163	1 299 093
2.6. Wpływy z operacji finansowych	16 170	16 946	17 539
KOSZTY	20 060 933	20 462 824	20 965 934
1. WYNAGRODZENIA I POCHODNE, W TYM:	8 775 150	8 881 416	9 043 524
1.1. Wynagrodzenia osobowe pracowników	7 306 703	7 395 347	7 530 691
1.2. Pochodne od wynagrodzeń	1 468 447	1 486 069	1 512 833
2. KOSZTY ADMINISTRACYJNE	1 491 400	1 558 619	1 564 250
3. UTRZYMANIE SIEDZIBY, W TYM:	7 982 127	8 554 210	8 687 981
3.1. Zarządzanie i obsługa budynku	6 892 551	7 350 978	7 646 893
3.2. Utrzymanie wystaw - koszty eksploatacyjne	328 000	458 065	328 000
3.3. Koszt wypożyczenia audioprzewodników	650 000	650 000	650 000
3.4. Amortyzacja	111 576	95 167	63 088
4. PROGRAM MERYTORYCZNY	1 812 256	1 468 579	1 670 179

ORGANIZACYJNE I ICH SPODZIEWANY EFEKT FINANSOWY**WYNIKI PO ZMIANIE**

2023			2024			2025		
przychody	koszty	wynik	przychody	koszty	wynik	przychody	koszty	wynik
7 362	0	337 362	356 389	0	356 389	375 416	0	375 416
0 796	628 397	102 399	750 527	643 031	107 496	769 290	656 946	112 344
6 000	77 349	128 651	211 562	77 349	134 213	216 851	77 349	139 502
łącznie		568 412	łącznie		598 098	łącznie		627 262

TABELA 3

DZIAŁANIA INWESTYCYJNO-MODERNIZACYJNE W OBSZARZE IT

PLANOWANE DZIAŁANIA INWESTYCYJNE	PROGNOZOWANA DATA INWESTYCJI	SZACOWANY KOSZT NETTO
Wymiana infrastruktury serwerowej	2023	95 000
Modernizacja multimediiów na wystawie stałej, etap I	2023	671 820
Modernizacja multimediiów na wystawie stałej, etap II	2024	1 269 146
Modernizacja multimediiów na wystawie stałej, etap III	2025	2 023 904
Modernizacja Wydziału Zabaw	2024	750 000
łącznie		4 809 870

